

Seat No. : _____

MA-112

March-2019

M.Com., Sem.-I

401 : Financial Economics (Old Course) (Repeater)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

1. (A) નાણાકીય બજાર એટલે શું? નાણાકીય બજારના માળખા વિશે વિગતવાર ચર્ચા કરો. 14

અથવા

(1) નાણાકીય સોદાઓના સંદર્ભમાં સમય અને સ્થળની પ્રસ્તુતતા સમજાવો. 7

(2) જોખમની માપણીનો મૂળભૂત ખ્યાલ ચર્ચો. જોખમ અને વળતર કેવી રીતે સંકળાયેલા છે, તે જણાવો. 7

(B) નીચે આપેલામાંથી કોઈપણ ચારના જવાબ આપો : 4

(1) ચંચળતા એટલે શું?

(2) ચક્રવૃદ્ધિ પ્રક્રિયા એટલે શું?

(3) ચક્રવૃદ્ધિ પ્રક્રિયા વડે ભવિષ્યનું મૂલ્ય ગણવાનું સૂત્ર લખો.

(4) કોઈપણ બે પ્રકારના ઓપ્શન વિશે જણાવો.

(5) નાણાકીય વ્યવહાર સાથે સંકળાયેલ ઓછામાં ઓછા છ જોખમો જણાવો.

(6) જોખમ અને અનિશ્ચિતતા એટલે શું?

2. (A) વ્યાજ દરોના સામયિક માળખાની બજાર વિભાજન થીયરી, અપેક્ષાની પરિકલ્પના અને તરલતા પ્રીમિયમ થીયરી વિગતવાર સમજાવો. 14

અથવા

(1) ઉપજ વક્ર એટલે શું? એક બોન્ડ પર પાકતી વખતે ઉપજ કેવી રીતે ગણવામાં આવે છે? 7

(2) લોન પાત્ર ઈન્ડ સિદ્ધાંત આધારે વ્યાજદર કેવી રીતે નક્કી થાય છે? 7

- (B) નીચે આપેલામાંથી કોઈપણ ચારના જવાબ આપો : 4
- (1) સંચાલિત વ્યાજ દર શું છે ?
  - (2) બીડ અને પ્રસ્તાવ દર એટલે શું ?
  - (3) જોખમરહિત વ્યાજનો દર એટલે શું ?
  - (4) વાસ્તવિક વ્યાજ દર એટલે શું ?
  - (5) શૂન્ય ફૂપન બોન્ડનો અર્થ શું છે ?
  - (6) મુક્ત વ્યાજ દર એટલે શું ?
3. (A) એક કિંમતનો નિયમ વિગતવાર સમજાવો. 14
- અથવા**
- (1) બજાર મૂલ્યાંકનના સિદ્ધાંતો વિગતવાર સમજાવો. 7
  - (2) પ્રતિકૂળ પસંદગી અને નૈતિક સંકટની સમસ્યાઓ કેવી રીતે ઉભી થાય છે ? 7
- (B) નીચે આપેલામાંથી કોઈપણ ત્રણના જવાબ આપો : 3
- (1) નાણાકીય આબિટ્રેજ એટલે શું ?
  - (2) મૂલ્યનું હિસાબી માપ શું છે ?
  - (3) લેમન સમસ્યા સમજાવો.
  - (4) CAPM મોડેલનો મૂળભૂત સિદ્ધાંત શું છે ?
  - (5) પદ્ધતિસરનું જોખમ એટલે શું ?
4. (A) ડેરીવેટીવ્સનો ખ્યાલ સમજાવી, ઓપ્શન અને ફ્યુચર્સ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો. 14
- અથવા**
- (1) ડેરીવેટીવ્સની વ્યાખ્યા સમજાવી, સ્વેપ્સ વિગતે સમજાવો. 7
  - (2) Black- Scholes Model વિશે નોંધ લખો. 7
- (B) નીચે આપેલામાંથી કોઈપણ ત્રણના જવાબ આપો : 3
- (1) વોરંટ એટલે શું ?
  - (2) સ્ટ્રાઈક મૂલ્ય એટલે શું ?
  - (3) કિંમત શોધ એટલે શું ?
  - (4) હક્કો એટલે શું ?
  - (5) ફ્યુચર્સના મૂલ્યાંકન માટે વાહન ખર્ચ સિદ્ધાંતમાં કઈ પડતર ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે ?

Seat No. : _____

MA-112

March-2019

M.Com., Sem.-I

401 : Financial Economics (Old Course) (Repeater)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : All questions are compulsory.

1. (A) What is Financial Markets ? Explain in detail the structure of Financial Markets. 14

OR

- (1) Explain the relevance of time and space in context to financial transactions. 7
(2) Discuss the basic idea of Risk Measurement. How risk and reward are related ? 7

(B) Answer any **four** of the following in **one** or **two** sentences : 4

- (1) What is volatility ?
(2) What is compound process ?
(3) Write an equation to calculate future value by compounding process.
(4) Name any two types of options.
(5) Name at least six different risks related to financial transactions.
(6) What is meant by risk and uncertainty ?

2. (A) Explain in detail the market segmentation theory, expectations hypothesis and liquidity premium theories of term structure of interest rates. 14

OR

- (1) What is yield curve ? How is the yield to maturity calculated for a bond ? 7
(2) How are interest rates decided under loanable funds theory ? 7

(B) Answer any **four** of the following in **one** or **two** sentences : 4

- (1) What are administered interest rates ?
(2) What are bid and offer rates ?
(3) What is risk free interest rate ?
(4) What is real interest rate ?
(5) What is meant by zero coupon bond ?
(6) What is free interest rate ?

3. (A) Explain in detail the law of one price. **14**
- OR**
- (1) Explain in detail the principles of market valuations. **7**
- (2) Explain how the problems of adverse selection and moral hazard arise. **7**
- (B) Answer any **three** of the following in **one** or **two** sentences : **3**
- (1) What is financial arbitrage ?
- (2) What is meant by accounting measure of value ?
- (3) State the lemon's problem.
- (4) What is the basic idea of CAPM. ?
- (5) What is meant by systematic risk ?
4. (A) Explain the concept of derivatives and differentiate between options and futures. **14**
- OR**
- (1) Define derivatives and explain swaps in detail. **7**
- (2) Write a short note on Black- Scholes Model. **7**
- (B) Answer any **three** of the following in **one** or **two** sentences : **3**
- (1) What are warrants ?
- (2) What is strike price ?
- (3) What is price discovery ?
- (4) What is meant by Rights ?
- (5) What are the costs considered in cost of carry theory of futures pricing ?
-

MA-112

March-2019

M.Com., Sem.-I**401 : Business Economics
(New Course)
(Repeater)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

1. (A) “ભાવતંત્ર” પદ સમજાવો. મુક્ત બજાર અર્થતંત્રમાં ભાવતંત્રના ફાયદા અને મર્યાદાઓ સમજાવો. 14
- અથવા**
- (1) “ધંધાકીય અર્થશાસ્ત્ર” એટલે શું ? ધંધાકીય અર્થશાસ્ત્રનું મહત્ત્વ સમજાવો. 7
- (2) કુલ ઘરેલું પેદાશ (GDP)ના ઘટકો ટૂંકમાં સમજાવો. 7
- (B) નીચે આપેલામાંથી કોઈપણ ચારના જવાબ આપો : 4
- (1) ધંધાકીય અર્થશાસ્ત્ર ‘મૂળભૂત રીતે’ શેને લગતી થીયરી છે ?
- (a) ઉદ્યોગ (b) સરકારી આવક
- (c) પેઢી (d) ઉપરોક્ત પૈકી કોઈપણ નહિ
- (2) ધંધાકીય પ્રવૃત્તિ છે.....
- (a) રાજકીય પ્રવૃત્તિ (b) સામાજિક પ્રવૃત્તિ
- (c) ધાર્મિક પ્રવૃત્તિ (d) આર્થિક પ્રવૃત્તિ
- (3) નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિનો ઉપયોગ સમાજવાદી અર્થતંત્રમાં પાયાની આર્થિક સમસ્યાઓ ઉકેલવા થાય છે ?
- (a) માનવસંબંધી મૂલ્યો (b) ભાવતંત્ર
- (c) પ્રયત્ન અને ભૂલની પદ્ધતિ (d) ઉપરોક્ત પૈકી કોઈપણ નહિ
- (4) નીચેનામાંથી કયું સૂત્ર સાચું છે ?
- (a) સાધન ખર્ચે GNP = બજાર ભાવે GNP + પરોક્ષ કરવેરા + સબસિડી
- (b) સાધન ખર્ચે GNP = બજાર ભાવે GNP – પરોક્ષ કરવેરા – સબસિડી
- (c) સાધન ખર્ચે GNP = બજાર ભાવે GNP + પરોક્ષ કરવેરા – સબસિડી
- (d) સાધન ખર્ચે GNP = બજાર ભાવે GNP – પરોક્ષ કરવેરા + સબસિડી

- (5) ધંધાકીય અર્થશાસ્ત્રના કોઈપણ બે લક્ષણો સમજાવો.
- (6) ધંધાકીય અર્થશાસ્ત્ર કોની સાથે સંકળાયેલ છે ?
- (a) ધંધાકીય નિર્ણયો લેવા માટે અર્થતંત્રીય થીયરીનો ઉપયોગ
- (b) નાણાકીય સંચાલન
- (c) માનવ સંપત્તિનો વિકાસ
- (d) માર્કેટિંગ સંચાલન

2. (A) “કુગાવો” શબ્દ સમજાવો. કુગાવાની અસરો અને કુગાવા વિરોધી નીતિઓ સમજાવો. 14

અથવા

- (1) વ્યાજ એટલે શું ? વ્યાજના વિવિધ ખ્યાલો ટૂંકમાં સમજાવો. 7
- (2) નાણા પરિમાણના સિદ્ધાંતનું કિશર વિનિમયના સમીકરણની મર્યાદાઓ સમજાવો. 7

(B) નીચે આપેલામાંથી કોઈપણ ચારના જવાબ આપો : 4

- (1) વિસ્તૃત નાણું એટલે
- (a) M1 (b) M2
- (c) M3 (d) M4
- (2) નીચેનામાંથી કયું માથાદીઠ આવકનું સૂત્ર છે ?
- (a) કુલ રાષ્ટ્રીય આવક ÷ કુલ વસ્તી (b) કુલ રાષ્ટ્રીય આવક × કુલ વસ્તી
- (c) કુલ રાષ્ટ્રીય આવક – કુલ વસ્તી (d) કુલ રાષ્ટ્રીય આવક + કુલ વસ્તી
- (3) વ્યક્તિગત આવક એટલે શું ?
- (4) આદેશાત્મક નાણું એટલે શું ?
- (5) સ્થિર/સતત કિંમતે રાષ્ટ્રીય આવક તરીકે ઓળખાય છે.
- (a) ચોખ્ખી આવક (b) વાસ્તવિક આવક
- (c) નાણાની આવક (d) કુલ આવક
- (6) M1 સંબંધિત છે
- (a) પોસ્ટ ઓફિસની બચત ડિપોઝીટ (b) પોસ્ટ ઓફિસની કુલ ડિપોઝીટ
- (c) ચલાણ + ડિમાન્ડ ડિપોઝીટ (d) ઉપરોક્ત પૈકી કોઈપણ નહિ

3. (A) માગનું પૂર્વાનુમાન એટલે શું ? માંગ પૂર્વાનુમાનના હેતુઓ અને પદ્ધતિઓ સમજાવો. 14

અથવા

- (1) ઉત્પાદનના પરિબળો સમજાવો. 7
- (2) સમતૂટ બિંદુ વિશ્લેષણનો અર્થ અને તેની ધારણાઓ સમજાવો. 7

(B) નીચે આપેલામાંથી કોઈપણ ત્રણના જવાબ આપો :

3

(1) કુલ ખર્ચ ÷ કુલ ઉત્પાદન =

- (a) સીમાંત પડતર (b) સરેરાશ ચલિત ખર્ચ
(c) સરેરાશ ખર્ચ (d) સરેરાશ સ્થિર ખર્ચ

(2) જ્યારે MC = AC હોય ત્યારે કયો ખર્ચ લઘુત્તમ હોય ?

- (a) સીમાંત ખર્ચ (b) સરેરાશ ખર્ચ
(c) સરેરાશ સ્થિર ખર્ચ (d) કુલ ખર્ચ

(3) ગ્રાહકનો અધિક સંતોષ એટલે શું ?

(4) તુષ્ટિગુણ વિશ્લેષણની કોઈપણ બે ધારણાઓ જણાવો.

(5) સીમાંત તુષ્ટિગુણ એટલે

- (a) પ્રથમ એકમનો તુષ્ટિગુણ (b) છેલ્લા એકમનો તુષ્ટિગુણ
(c) વધારાના એકમનો તુષ્ટિગુણ (d) ઉપરોક્ત પૈકી કોઈપણ નહિ

(6) ઘટતા સીમાંત તુષ્ટિગુણનો નિયમ શું છે ?

4. (A) પૂર્ણ હરીફાઈમાં પેઢી અને ઉદ્યોગની સમતુલા વિગતવાર સમજાવો.

14

અથવા

(1) અલ્પહસ્તક ઈજારો અને ઈજારા વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.

7

(2) સીમાંત ભાવખર્ચ ભાવનીતિ સમજાવો.

7

(B) નીચે આપેલામાંથી કોઈપણ ત્રણના જવાબ આપો :

3

(1) પૂર્ણ ભાવનીતિના કોઈપણ બે ફાયદાઓ જણાવો.

(2) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈનો ખ્યાલ કોણે રજૂ કર્યો ?

- (a) જહોન રોબિનસન (b) માર્શલ
(c) ચેમ્બરલીન (d) ઉપરોક્ત પૈકી કોઈપણ નહિ

(3) કઈ પરિસ્થિતિમાં બધા ખર્ચાઓ ચલિત ગણાય છે ?

- (a) ટૂંકાગાળામાં (b) લાંબાગાળામાં
(c) મધ્યમ ગાળામાં (d) ઉપરોક્ત પૈકી કોઈપણ નહિ

(4) દ્વિ પક્ષીય ઈજારો સમજાવો.

(5) નીચેનામાંથી કયું લક્ષણ ઈજારાયુક્ત હરીફાઈનું નથી ?

- (a) ઘણા વેચનારાઓ (b) ઘણા ખરીદનારાઓ
(c) પૂર્ણ જ્ઞાનનો અભાવ (d) એકરૂપ વસ્તુ

Seat No. : _____

MA-112

March-2019

M.Com., Sem.-I

401 : Business Economics (New Course) (Repeater)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : All questions are compulsory.

1. (A) Explain the term price mechanism. Describe the merits and demerits of price mechanism in a free market economy. 14
- OR**
- (1) What is Business Economics ? Explain the importance of Business Economics. 7
- (2) Explain in brief the components of GDP. 7
- (B) Attempt any **four** from the following : 4
- (1) Business economics is basically a theory of
- (a) Industry (b) Government income
(c) Firm (d) None of the above
- (2) Business activity is a
- (a) Political activity (b) Social activity
(c) Religious activity (d) Economic activity
- (3) Which of the following method is used to solve basic economic problems in a socialist economy ?
- (a) Human values (b) Price mechanism
(c) Trial and error method (d) None of the above
- (4) Which among the following formula is right ?
- (a) $GNP \text{ at factor cost} = GNP \text{ at market price} + \text{Indirect taxes} + \text{Subsidy}$
(b) $GNP \text{ at factor cost} = GNP \text{ at market price} - \text{Indirect taxes} - \text{Subsidy}$
(c) $GNP \text{ at factor cost} = GNP \text{ at market price} + \text{Indirect taxes} - \text{Subsidy}$
(d) $GNP \text{ at factor cost} = GNP \text{ at market price} - \text{Indirect taxes} + \text{Subsidy}$
- (5) Give any two characteristics of Business Economics.
- (6) Business Economics dealt with
- (a) Application of economic theory to business decisions
(b) Financial management
(c) Human Resource development
(d) Marketing management

2. (A) Define Inflation. Explain the effects of Inflation and anti-Inflationary policy. **14**

OR

- (1) What is Interest ? Discuss in brief the various concepts of interest. **7**
(2) Explain the limitations of Fisher's equation of exchange for Quantity theory of money. **7**

- (B) Attempt any **four** from the following : **4**

- (1) Broad Money means
(a) M1 (b) M2
(c) M3 (d) M4
- (2) Which of the following is the formula for per capita income ?
(a) Total National income $\div$ Total Population
(b) Total National income $\times$ Total Population
(c) Total National income – Total Population
(d) Total National income + Total Population
- (3) What is personal income ?
(4) What is Fiat money ?
(5) National income at constant prices is known as
(a) Net income (b) Real income
(c) Money income (d) Total income
- (6) M1 refers
(a) Post office savings deposits
(b) Total deposit of post offices
(c) Currency plus demand deposits
(d) None of the above

3. (A) What is demand forecasting ? Explain the objectives and methods of demand forecasting. **14**

OR

- (1) Explain in brief the factors of production. **7**
(2) Explain the meaning and assumptions of break-even analysis. **7**

- (B) Attempt any **three** from the following : **3**

- (1) Total cost $\div$ Total output =
(a) Marginal cost (b) Average variable cost
(c) Average cost (d) Average fixed cost

- (2) Which cost is minimum where $MC = AC$?
- (a) Marginal cost   (b) Average cost
(c) Average fixed cost   (d) Total cost
- (3) What is consumer's surplus ?
- (4) Give any two assumptions of utility analysis.
- (5) Marginal utility means
- (a) Utility of the first unit   (b) Utility of the last unit
(c) Utility of the additional unit   (d) None of the above
- (6) What is Diminishing Marginal Utility principle ?

4. (A) Explain in detail the equilibrium of the firm and industry under Perfect Competition. 14

OR

- (1) Discuss the distinguish between Oligopoly and Monopoly. 7
- (2) Explain in brief Marginal Cost Pricing. 7

- (B) Attempt any **three** from the following : 3

- (1) Give any two advantages of Full Cost pricing policy.
- (2) Who developed the concept of monopolistic competition ?
- (a) John Robinson   (b) Marshall
(c) Chamberlin   (d) None of the above
- (3) In which case, all costs are variable ?
- (a) Short run   (b) Long run
(c) Medium run   (d) None of the above
- (4) Explain bilateral monopoly.
- (5) Which of the following is not a characteristic of monopolistic competition ?
- (a) Many sellers
(b) Many buyers
(c) Absence of perfect knowledge
(d) Homogenous product
-

MA-112

March-2019

M.Com., Sem.-I**401 : Economics of Developing Countries-I**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસનો તફાવત સમજાવો. આર્થિક વિકાસના સંદર્ભમાં P.Q.L.I. (જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાનો આંક) અને B.N.I. (મૂળભૂત જરૂરિયાતોનો આંક) ચર્ચો. 14

અથવા

આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસનો અર્થ સમજાવો. આર્થિક વિકાસ અને આર્થિક વૃદ્ધિના નિર્દેશકો ટૂંકમાં ચર્ચો.

- (B) નીચેના જવાબો આપો : 4

- (1) આર્થિક વૃદ્ધિ શેને સમાવે છે ?
- (a) રાષ્ટ્રીય આવકનો વધારો (b) માળખાકીય પરિવર્તનો
(c) સામાજિક માળખામાં ફેરફાર (d) ઉપરના બધા જ
- (2) આર્થિક પ્રગતિનો ખ્યાલ શેને લગતો છે ?
- (a) આર્થિક વૃદ્ધિ (b) આર્થિક વિકાસ
(c) ઉપરના બંને (d) ઉપરનામાંથી કોઈ નહીં.
- (3) આર્થિક વિકાસ તે
- (a) વિકસિત દેશોને લગતો ખ્યાલ છે.
(b) એક પરિમાણિય પ્રક્રિયા છે.
(c) બહુપરિમાણીય પ્રક્રિયા છે.
(d) ઉપરમાનું કોઈ નહીં.
- (4) નીચેનામાંથી શું આર્થિક વિકાસ માટે સાચું છે ?
- (a) તે ગુણાત્મક ખ્યાલ છે.
(b) તે માનવ વિકાસને સમાવે છે.
(c) તે વિકસતા જતાં દેશોનો ખ્યાલ છે.
(d) ઉપરના બધા જ

2. (A) असमतोल वृद्धिनी व्यूहरयनानो ष्याल विगते समज्ञवो. 14

अथवा

समतोल वृद्धिनी व्यूहरयनानो ष्याल टूंकमां समज्ञवो. असमतोल वृद्धिनी व्यूहरयनानी समतोल वृद्धिनी व्यूहरयना साथे सरभामणी करो.

- (B) नीयेना प्रश्नोना जवाओ आपो : 4

- (1) असमतोल वृद्धिनी व्यूहरयनानो ष्याल कोणे समज्ञव्यो ?
(a) प्रो. ओडम स्मिथ (b) प्रो. केयनेस
(c) प्रो. पिगु (d) ढर्षमेन
- (2) समतोल वृद्धिनी व्यूहरयनानो ष्याल कोणे रजू कर्यो ?
(a) ढर्षमेन (b) सिंगर
(c) ड्रेडरिक लिस्ट (d) इलेभिंग
- (3) वृद्धिना मोडलना संदर्भमां त्रण प्रकारनी अविभाज्यतानो ष्याल कोना द्वारा रजू करवामां आव्यो હતો ?
(a) ढर्षमेन (b) रोडान
(c) लुईस (d) ઉપરમાનું કોઈ નહીં
- (4) नीयेनामांथी शुं असमतोल वृद्धिनी व्यूहरयनानो लाल छे ?
(a) मोटा पायानुं उत्पादन (b) श्रमिकोनुं सारुं विभाजन
(c) समांतर अर्थतंत्र (d) ઉપરના બધા જ

3. (A) मानव विकासनो मतलब शुं छे ? मानव विकास अडेवाल विषे विगते यर्यो. 14

अथवा

मानव विकास आंक (H.D.I.), मानव गरीबी आंक (H.P.I.) अने जाति विषयक आंक (G.D.I) नो ष्याल यर्यो.

- (B) नीयेना प्रश्नोना जवाओ आपो : 3

- (1) मानव विकास अडेवाल कोना द्वारा रजू करवामां आवे छे ?
(a) W.H.O. (b) विश्व बैंक
(c) I.M.F. (d) U.N.O.
- (2) जाति विषयक आंक कोने समावे छे ?
(a) मात्र स्त्रीओना शिक्षणने (b) मात्र स्त्रीओनी आवकने
(c) जाति सशक्तिकरण पगलाओने (d) ઉપરમાનું કોઈ નહીં

- (3) માનવ ગરીબી આંકને કોના દ્વારા વિકસાવવામાં આવ્યો ?
- (a) અંકટાડ (b) યુનાઇટેડ નેશન્સ ઓર્ગનાઇઝેશન
(c) અમેરિકા (d) યુ.કે.

4. (A) વહીવટ અને સંચાલન વચ્ચેના તફાવતો વિગતે ચર્ચો.

14

અથવા

વહીવટના લક્ષણો અને કાર્યો સમજાવો.

(B) નીચેના પ્રશ્નો જવાબો આપો :

3

(1) વહીવટમાં પારદર્શિતા મતલબ કે

- (a) લોકોને માટે બધી જ માહિતી પ્રાપ્ય
(b) લોકોને મળતી પ્રમાણિક માહિતી
(c) ઉપરમાંનું કોઈ નહીં
(d) ઉપરના બંને

(2) વહીવટમાં જવાબદારી મતલબ ?

- (a) બધું જ કાર્ય કરવું.
(b) કાર્યક્ષમ રીતે કાર્ય કરવું.
(c) કાર્ય કરવામાં નિષ્ફળ જતાં જવાબદારી લેવી.
(d) ઉપરમાંનું કોઈ નહીં

(3) વહીવટ કોને સમાવે છે ?

- (a) નિરીક્ષણને (b) નિર્ણયીકરણને
(c) ઉપરના બંને (d) ઉપરમાંનું કોઈ નહીં

Seat No. : _____

MA-112

March-2019

M.Com., Sem.-I

401 : Economics of Developing Countries-I

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Explain the differences between economic growth and economic development. Write about the concept of P.Q.L.I. (Physical Quality of Life Index) and B.N.I. (Basic Needs Index) in context to economic development. 14

OR

Explain the meaning of economic growth and economic development. Discuss the indicators of economic growth and economic development in brief.

- (B) Answer the following questions : 4
- (1) Economic growth includes
- (a) rise in national income   (b) change in infrastructure
(c) change in social structure   (d) All of the above
- (2) Economic progress is a concept related to
- (a) Economic growth   (b) Economic development
(c) Both of the above   (d) None of the above
- (3) Economic development is a
- (a) concept of developed countries
(b) single dimensional process
(c) multi dimensional process
(d) None of above
- (4) What is true for Economic development ?
- (a) It is qualititative term.
(b) It includes human development.
(c) It is related to developing countries.
(d) All of the above

2. (A) Explain unbalanced growth strategy in detail. 14

OR

Explain the concept of balanced growth strategy in brief. Compare balanced growth strategy with unbalanced growth strategy.

- (B) Answer the following questions : 4

- (1) Who explained the concept of unbalanced growth strategy ?
  - (a) Prof. Adam Smith
  - (b) Prof. Keynes
  - (c) Prof. Pigou
  - (d) Hirschman
- (2) Who put forward the theory of balance growth ?
  - (a) Hirschman
  - (b) Singer
  - (c) Fredrick List
  - (d) Fleming
- (3) The concept of 3 types of indivisibility in context to growth model was presented by
  - (a) Hirschman
  - (b) Rodan
  - (c) Lewis
  - (d) None of above
- (4) Which of the followings is the benefit of Unbalanced growth strategy ?
  - (a) Large scale production
  - (b) Better division of labour
  - (c) Horizontal economies
  - (d) All of the above

3. (A) What is meant by human development ? Write about Human Development Report in detail. 14

OR

Discuss the concept of Human Development Index (H.D.I.), Human Poverty Index (H.P.I.) and Gender Development Index (G.D.I).

- (B) Answer the following questions : 3

- (1) Human Development Report was introduced by
  - (a) W.H.O.
  - (b) World Bank
  - (c) I.M.F.
  - (d) U.N.O.
- (2) Gender Development Report considers
  - (a) Female literacy rate only
  - (b) Income of female only
  - (c) Gender Empowerment Measure
  - (d) None of above
- (3) Human Poverty Index is introduced by
  - (a) UNCTAD
  - (b) U.N.O.
  - (c) U.S.A.
  - (d) U.K.

4. (A) Discuss the differences between administration and management in detail. **14**

OR

Explain the characteristics and functions of administration.

- (B) Answer the following questions : **3**

(1) Transparency in administration means

- (a) unfettered access to public   (b) reliable information to public
(c) none of above   (d) both of above

(2) Accountability in administration means

- (a) Performing the entire work
(b) doing the work efficiently
(c) answerability for failing to meet stated performance
(d) none of above

(3) Administration includes

- (a) supervision   (b) decision making
(c) both of above   (d) none of above
-